

SKIDAM KAPU BOGOVIMA

Skidam kapu bogovima, i divim se njihovoj veličini i krepkoj svemogućnosti. Nisu meni mrski ni tuđi, još ni u velikom broju, ni bogovi ni boginje; sve ih vrlo rado priznajem. Ja sam uostalom (da se tako kaže) politeista, pa još gore i više, i najgluplja mišljenja rado primam kao svoja. Nisu mi tuđi ni fetišisti ni šamani, ni najprimitivniji žreci. Idolatrija mozga još je najstrašnija, a ne ona slika i priča; a predrasude i zablude naroda i plemena traže opravdanja. Kakva kupka ugrijanoga duha u tmastome sloju obmana!... Primitivna poezija, tabu i totem, sjajne gluposti (samo da još ne pojedu koga!); magija i svijet kao pozornica magije, vilinska igra hira i obijesti... Hudi Duh (čitaj tamo i ovamo, uvijek isto), holi gost (čitaj engleski)... Te bogme, ako cijenimo djetinjstvo, sanjariju i sne, spiljske pretke, ludilo kao viši um, patos i mistiku žrtve, moramo zagnjuriti u davninske mitose, pustiti malo sočne i hranjive blesavosti u svoj bezazleni i vrlo srdačni, ali suhonjavni život.

Čuli ste što su to Sabejci i euhemerizam. Ja obožavam Agni i izvore nafte, ja cijenim zvijezde i heroje, klanjam se Simonu Magusu i Apoloniju od Tijane. Nesumnjivo je da su me u mnogo kriza mojega života obišli anđeli i arhandeli, mnogo sigurnije još nego Edgara Allana, ali zna se da me i demoni nisu mimoišli, bijesi i volšebnici. Stara je demonologija pružala gradivo magičkoj medicini, kada je narod skovao riječ »boginje«. I pravjera ovih naroda, koji su potisnuli Ilire i Tračane, nije neki uredan Panteon nego pandemonizam i fetišizam, vjera u duhove i sile. Njih nije

ni okrnulo pričanje o Orfeju, riječ Zamolksis nije nitko nikada istolkovao, a moj Daimon nije nikada prestao biti dobar, onda kada plejada Nijemaca Daimon nije mogla da svlada. Ovdje je domovina Vampira, onoga koji *van*, iz groba, *piri*, ovdje su vukodlaci našli svoje utočište, a Ilija i Đurđe prešli čak u poetiku Islama... Poštujem sunce i travu, i čila stabla koja su slika rašćenja. Sve njih ja, fantome iz fantastičnoga i okultnoga svijeta, vrlo cijenim, premda nisu svi iste vrijednosti ni međusobno jednaki. Volim tako sve stvari u životu, pa i neke apsurdne pojave, i znam da su opravdanje i slavljenje naših osjećaja, strahova, slaboće, strasti. Ne želim da prijeđu u neku zlotvornu apologiju, apoteozu krvi. Kada bih sebi birao odvjetnika na zemlji, zašto to ne bi bio Apolonij od Tijane? Ne zazivam nerazumljivoga Trismegista; ne mogu reći Pitagora, Heraklo, ni druga lica izvan povijesnoga registra, ni Konfucije koji je pao u ceremonije, a ni Dionysos, Bakhus, Marsyas, koji ne odolijevaju kritici kao ni Perun, Dabog, Svarog, Svantovit...

Moj bi simbol vjere bio prilično dug, ali jezgrovit. Manimo tu litaniju. Jer postoji bez sumnje zmijski car, stvaran kao vječiti Žid, postoje rijetki vilenjaci, s astralnim tijelom bizarnih pjesnika; a ima društvenih sila koje možemo okrstiti bez straha čarobnjacima, vilama i vješticama, Valkirijima i Valpurgisom.

Ima i drevni savjet: Ne pravi sebi idola – i taj skupi savjet najtočnije obara kumire mozga, idola tribus, phantasmata. Ne, idola ne pravim niti gradim, ali svima opravdano priznanje i poštovanje, svima danak lirske pošte. Znam da je i katoličkom opatu Montiju bilo teško žrtvovati Jupitra i Minervu. Ja sam od njih slobodan. »Tuđe pošuj, a svojim se diči.« Neću da za me bude ništa tuđega, a prema tome napuštam i ono svoje. Ali zbor demona i fetiša,

magova, Prometeja i Lucifera, mistagoga i čudotvoraca, zaklonio se u mojem duhu, i tu mu je, sinu bajke i mitosa, trajno i prijateljsko zaklonište. Ja sam unovčio Inkino blago svih religija i mitologija, i ova odlučna ljepota prošlosti spasit će me od gluposti i bljutave beskrvnosti modernoga čovjeka. Neka rogovi Vikinga zaštite moja vrata od provale tih kobolda!

Jer ja ne pravim sebi idola, jer ja bacam u prah kumire – i svi povoljni bogovi i znameniti vojuju na mojoj strani. U snu mi je noćas jedan glasonoša drevnosti tumačio što to znači »kaducej«. Svima dakle bogovima i polubogovima, svima četvrtinama i osminama bogova, i svima *minorum gentium*, svima *unmimibus barbara i paganaca* moje najiskrenije rasno poštovanje i privrženičko pozdravlje.